КАРТОГРАФІЧНИЙ ДИЗАЙНЕР

Artist Statement

Fedir Gontsa

Черкаси, Україна · fedir.gontsa.com

Понад десять років я роблю мапи. І весь цей час по суті займаюся одним: намагаюся зрозуміти простір і надати йому форму, яку здатні прочитати інші.

Цей інтерес з'явився задовго до картографії. Почалося з дитячого захоплення археологією, яке згодом привело й до невеликого досвіду роботи в цій царині, — звідти вміння читати сліди того, чого вже немає, і відновлювати ціле за фрагментом. Потім була архітектура. Вона навчила мене читати простір — бачити його структуру і внутрішні зв'язки, розуміти, як окреме складається в ціле. І вона ж показала, що технологія і мистецтво — не протилежності: точний розрахунок існує заради того, щоб простір заговорив власним голосом.

Дослідження зруйнованих і втрачених ландшафтних парків Черкащини об'єднало це в одну практику: реконструкцію простору, який існує тепер лише як натяк у рельєфі, документі чи пам'яті. Я намагаюся втримати те, що зникає найпершим, — *genius loci*, дух місця. Звідси й тема, яка проходить крізь усю мою роботу, — картографування не лише того, що є, а й того, чого більше немає.

Сьогодні цю роботу неможливо відокремити від даних. Супутникові знімки, відкриті геопросторові набори, дані OpenStreetMap, інтерактивні веб-карти — це матеріал, з якого я будую. Я свідомо спираюся на відкриті інструменти й рішення: вони роблять роботу прозорою, відтворюваною і незалежною від замкнених систем. Технічна точність для мене не самоціль. Це умова чесності — мапа має витримувати перевірку джерелом.

Я користуюся всім, що дають сучасні технології, але не зводжу мапу до них. Технічно бездоганна мапа сама по собі лишається довідником: вона показує, але нічого не говорить. Мапа стає історією тоді, коли в ній є задум і емоція, — коли наука і мистецтво працюють разом. Як будь-який твір, вона має бути правдивою. І саме тому має позицію: чесний вибір, що показати, вже є висловлюванням.

Мапа створюється надовго. Згодом вона сама стає джерелом, за яким історики майбутнього читатимуть наш час. Тому чесність потрібна не лише тут і зараз — її питатимуть і потім, ті, хто читатиме мапу як свідчення часу. Втілюється вона по-різному. Реконструкція для книги має створити переконливу ілюзію реальності, щоб читач уявив себе всередині події. Документальна мапа має зафіксувати всі деталі, потрібні для її точного прочитання. Завдання різні. Чесність — незмінна.

Сирі дані кричать усі разом — мапа дає їм лад, у якому чути головне. Кожна мапа починається з вибору: що показати, а що лишити поза кадром, які зв'язки зробити видимими, яку недомовленість зберегти. У цьому виборі й полягає робота — не в декоруванні даних, а в наданні їм форми, у якій людина побачить те, що інакше лишилося б невидимим: масштаб явища, його межі, його відсутність.

Я свідомо називаю себе картографічним дизайнером, а не картографом. Це не про брак фаху. Це про акцент: форма цікавить мене не менше, ніж зміст.

Узяти простір — і дух місця, який легко втратити, — і надати йому форму, у якій його можна прочитати. Зрештою все, що я роблю, про це.

© Fedir Gontsa · fedir.gontsa.com